

MEÄN VÄYLITTEN JA IHMISTEN PUOLESTA

Maa- ja metsätalousvaliokunta

mmv@eduskunta.fi

Viite : Lausuntopyyntö U31/2011 valtioneuvoston jatkokirjelmä

Lausunto vaelluskalojen ja jokivarsien ihmisten näkökulmasta

YKP:n tavoite on perustaa kalastus vahvoihin kalakantoihin ja lisätä ja helpottaa edelleen sidosryhmien osallistumista. – Tavoitteet ovat hyviä. – Huonoa on se, että asetusehdotuksessa ei ole otettu huomioon anadromisten kalojen erityistä luonnetta jokien elollisena luonnonvarana, eikä jokivarsien asukkaiden asemaa alueellisena sidosryhmänä.

Valtiovallan taholta on annettu ymmärtää, että eurooppalaisiin rakenteisiin kalastuspolitiikassa ei kannata puuttua. Lohiselvityksessään 31.1.2012 MMM kirjoittaa näin: ”Yhteisen kalastuspolitiikan ja suhteellisen vakauden velvoittavuuden vuoksi maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että vaikuttamisen resurssija kannattaa lohien TAC:n uudelleen jakamisen sijaan suunnata muihin EU:n lohipolitiikkaa koskeviin linjauksiin.”

Eurooppalaista kalastuspolitiikkaa on uusittu 1976, 1983, 1992 ja 2002. Uudistusmahdollisuuksia on vain kerran kymmenessä vuodessa. Jos rakenteisiin ei saisi puuttua silloinkaan, niin johan on kumma. Kun YKP:tä nyt uudistetaan, niin Eduskunnan on tarkasteltava asioita avoimin mielin, ja lähetettävä Unioniin raikas uudistusmielinen viesti myös vaelluskalojen osalta. Lohta ei tule kalastaa vanhojen TACien perusteella, vaan kotijokiperiaatteella kansainvälisen lain, mm. merioikeus-sopimuksen perusteella. Viestinviejän tulee olla aidosti sitoutunut Eduskunnan tahtoon.

Jokiseurann kannanotot artikloittain:

Artikla 1, Soveltamisala:

Makean veden kalat voi sisällyttää YKP:n soveltamisalaan (1b), mutta sillä erotuksella, että anadromisten kalojen kalastusta ei saa jakaa kiintiönä merillä.

Artikla 2, Yleiset tavoitteet:

Komission esitys tähtää hyvin kalakantojen pitämiseen kestäväen enimmäistuoton tasoja suurempina. Valtioneuvoston kanta on liian vaatimaton, kun se tyytyy rajojen niukkaan lähestymiseen tai saavuttamiseen ”jos mahdollista”.

Artikla 3, Erityiset tavoitteet:

Valtioneuvosto esittää ”pienimuotoisen kalastuksen edistämistä”. – Tämä on hyvä, mutta siihen tulisi lisätä maininta kalastusmatkailun edistämisestä, koska kalastusmatkailu on esim. lohen ja taimenen osalta ylivoimaisesti tuottavin kalastusmuoto ja turvaa parhaiten biologisen monimuotoisuuden.

Artikla 4, Hyvän hallinnan periaatteet:

Kohdassa d komissio esittää: *alan toimijoiden laaja osallistuminen toimenpiteiden kaikkiin vaiheisiin, suunnittelusta täytäntöönpanoon.* – Tässä olisi syytä mainita erikseen anadromisten kalakantojen alkuperäiset kalastajat, koska merikeskeisen kalastuspolitiikan vuoksi jokivarsien asukkaina meillä ei ole ollut minkäänlaista asemaa alueellisissa toimikunnissa. Esimerkiksi 2011 torniojokivartisille ei annettu edes pyydettyä tietoa lohikiintiösuunnitelmista, vaikka puolet kiintiön kohteena olevasta lohisalaalista on Tornionjoen lohta. Kyse on ihmisoikeuksista.

Viittaamme perusteluosan ihmisoikeus- ja sidosryhmäpykäliin 41 ja 53.

(41) *Ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja muissa kansainvälisissä ihmisoikeusasiakirjoissa määriteltujen demokratian periaatteiden ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen sekä oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamisen olisi kuuluttava olennaisena osana kestävästä kalastuksesta koskeviin sopimuksiin, ja sopimuksissa olisi oltava niitä koskeva erityinen ihmisoikeuslauseke.*

(53) *Alan sidosryhmien kanssa käytävä vuoropuhelu on osoittautunut yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden saavuttamisen kannalta olennaisen tärkeäksi. Kun otetaan huomioon unionin vesialueiden moninaiset olosuhteet ja yhteisen kalastuspolitiikan kasvanut alueellistaminen, on tärkeää, että politiikassa voidaan käyttää neuvoo-antavien toimikuntien välityksellä hyödyksi alan kaikkien sidosryhmien tiedot ja kokemukset.*

Artikla 5, Määritelmät: Tässä asetuksessa tarkoitetaan

’kestävällä enimmäistuotolla’ suurinta saalista, joka kalakannasta voidaan pyytää määräämättömän ajan. – Tässä ei puhuta lajista vaan jokaisesta kalakannasta. Lohella on Itämeren alueella n. 30 lohikantaa. Kutakin kantaa tulee tarkastella erikseen. Asetusehdotuksen määritelmä johtaa siihen, että kalastuksessa on tiedettävä, minkä joen kantaa kalastetaan. Näin ollen on mahdotonta entiseen tapaan jakaa lohen kalastuskiintiöitä sekakantaparvista pyytämiseksi.

’meren elollisilla luonnonvaroilla’ käytettävissä ja saavutettavissa olevia merivedessä eläviä lajeja, myös anadromisia ja katadromisia lajeja, niiden elinkierron kaikissa vaiheissa – Vaikka tässä asetuksessa tarkoitetaan meren elollisilla luonnonvaroilla myös anadromisia kantoja, ei YK:n merioikeusyleissopimuksen kutuvaltioperiaate (artikla 66) mihinkään häviä. Se on voimassa riippumatta siitä mitä Euroopassa kirjoitetaan. Itse asiassa kutuvaltioperiaate olisi helpointa ottaa huomioon poistamalla tästä määritelmästä anadromiset kalat meren luonnonvaroista. Lohi tuleekin poistaa 5. artiklan määritelmästä merellisenä kalana. Muualla maailmassa (Itämeren lukuun ottamatta) lohta ei pyydetä sekakantoina.

Määritelmiin tulee lisätä kalastusmatkailu ja se tulee vahvalla tavalla ottaa myös huomioon sisältökysymyksissä ja sidosryhmänä. Kalastusmatkailussa on kyse elämyksestä, eikä vesieliöiden keräämisestä, kuten kalastus tässä määritellään.

Artikla 9, Monivuotiset suunnitelmat

Monivuotisilta suunnitelmilta putoaa painoarvoa, jos niihin ei voisi sisältyä kalastusmahdollisuuksien vahvistamiseen liittyviä toimenpiteitä. Jos toimivalta on ongelmana, niin sitä pitää tarkastella erikseen? Kalastusneuvoston valtaa voisi hyvinkin rajata.

Artikla 16, Kalastusmahdollisuudet

Jäsenvaltioille jaetut kalastusmahdollisuudet takaavat kullekin jäsenvaltiolle kalastustoiminnan suhteellisen vakauden kunkin kalakannan tai kalastuksen osalta. Kaikkien jäsenvaltioiden edut on otettava huomioon uusia kalastusmahdollisuuksia jaettaessa. – Lohen alkuperävaltioiden Suomen ja Ruotsin etu on, että lohen kalastusmahdollisuuksia ei jaeta viime vuosina noudatetun suhteellisen vakauden periaatteen mukaan. On ilmiselvää poliittista peliä se, että MMM ottaa esitykseen myönteisen kannan. Ministeriö jopa ennakoii muiden maiden kantoja asian suhteen, että kukaan ei puuttuisi vahingossakaan asiaan. 80-luvun viljelyloheen perustuva suhteellinen vakaus ei voi olla tuhansia vuosia sitova. EI. Se on muutettava nyt tämän reformin yhteydessä, kuten MmV ansiokkaasti jo syksyllä asiaa vaati.

Suomi ja Ruotsi ovat Itämeren lohen suhteen suurvaltoja. 97 % Itämerellä pyydytyistä lohista on suomalaista tai ruotsalaista alkuperää. Suomen tulee lopettaa lohienpyyntimaaottelu Ruotsin kanssa ja ryhtyä molempia maita hyödyttävään yhteistyöhön. Lohi on käytännössä Suomen käsissä, kun Ruotsi on jo siirtynyt kotijokiperusteiseen kalastukseen. Lohen TAC on oikeasti vain näiden maiden tahdon varassa. Suomen on turha piiloutua Portugalin, Espanjan, Italian, Itävallan, Hollannin... selän taakse. Nyt ratkaisee Suomen tahto. Suomen tulee kysyä reilusti puheenjohtajamaa Tanskaltakin missä heidän lohijokensa sijaitsevat? Tästedes lohenkalastus hoidetaan Itämerellä kotijokiperiaatteella niin kuin muuallakin maailmassa.

Olemme täysin vakuuttuneita, että Suomi ja Ruotsi saavat enemmistön kannalleen jos tahtoa on. Pidämme valtioneuvoston kantaa sekakantakalastuksen suhteen (TAC) Suomen edun vastaisena. Erityisesti valtioneuvosto loukkaa kannallaan Simojokivarren ja Tornionjokivarren asukkaita.

Mainittu kaikkien jäsenvaltioiden etu ei tarkoita sitä, sadat miljoonat eurooppalaiset saisivat kaikki osansa lohista. Lohia selviytyy yksivuotiaiksi n. 0,5 miljoonaa yksilöä. Siitä ei riitä kaikille. Kaikkien eurooppalaisten etu on sen sijaan se, että jokien lohikannat ovat hyvät ja tuottavat virkistyskalastusmahdollisuuden jopa sadoille tuhansille eurooppalaisille. Ruotsin Mörrum-joella kalastusmatkailun vaikutus kunnan talouteen on n. 5 miljoonaa euroa. Yksistään kalastuslupien myynti vastaa Ruotsin ammattikalastustuloa lohesta. Tornionjoen kalastusmatkailu on rahankäytöltään n. 3 miljoonaa euroa. Se on vielä kehittymätöntä, mutta vastaa koko Itämeren lohisaaliin arvoa.

Anadromisten kalojen kalastusmahdollisuudet voidaan toteuttaa kestävästi vain kotijokiperiaatteella merioikeussopimuksen artiklaa 66 noudattaen.

Pello 13. huhtikuuta 2012

Kunnioitavasti

Kalervo Aska

jokiseura@tornionjoki.fi

www.jokiseura.fi